ПРЯМУЄМО РАЗОМ
ПРОЕКТ ФІНАНСУЄТЬСЯ ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

МІЖНАРОДНИЙ ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ

ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

Моніторинг сприяння торгівлі в Україні

Період моніторингу: червень 2020 року

Випуск № 57, липень 2020

Шановні читачі!

Перед Вами черговий випуск Інформаційного бюлетеня «Моніторинг сприяння торгівлі в Україні», продукт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій, який публікується за підтримки Європейського союзу та МФ "Відродження" в рамках проекту ""Підтримка громадської ініціативи "За чесну та прозору митницю". Ми прагнемо надати Вам найсвіжішу та найбільш актуальну інформацію стосовно стану реалізації митної реформи та впровадження заходів сприяння міжнародній торгівлі в Україні. Тому для нас дуже важлива Ваша думка, відгуки та побажання щодо комунікаційних зв'язків та методів надання інформації на адресу: customs@ier.kyiv.ua

Зміст

Нормативно-правові акти, що набрали чинності..... 4

Президент встановив День митника 4

Уряд затвердив спеціальні звання посадових осіб митних органів 4

Проєкти нормативно-правових актів..... 5

У Парламенті зареєстровано законопроєкт щодо контролю за правильністю визначення митної вартості товарів 5

Пропонується заборонити імпорт фуа-гра в Україну 6

Опубліковано проєкт постанови Уряду про функціонування АЕО..... 7

Опубліковано проєкт постанови Уряду про застосування митних декларацій окремих типів 7

Проєкт оновленого порядку співпраці декларантів та органів влади в рамках "єдиного вікна". 8

Опубліковано проєкт урядової постанови, спрямованої на імплементацію та запровадження режиму спільного транзиту та національної електронної транзитної системи в Україні..... 9

Новини..... 10

Ротації митників на митних постах будуть проводитись за випадковим принципом 10

На засіданні Національної Ради реформ презентували концепцію реформування митниці 10

Президент встановив День митника

Указ Президента України від 25 червня 2020 року № 251 "Про День митника України"

25 червня 2020 року Президент України підписав Указ про встановлення в Україні Дня митника України, який буде відзначатися щорічно 25 червня. Це рішення повертає в Україну професійне свято митників, яке існувало до ліквідації Державної митної служби.

Повернення професійного свята стало логічним кроком після фактичного відновлення Державної митної служби як окремого органу державної влади.

Джерело: https://bit.ly/2ZtBmfU

Уряд затвердив спеціальні звання посадових осіб митних органів

Постанова Кабінету Міністрів України від 17 червня 2020 року № 501 "Про спеціальні звання посадових осіб митних органів"

Уряд своєю постановою затвердив положення про спеціальні звання посадових осіб митних органів та порядок присвоєння таких спеціальних звань. Також наведено співвідношення спеціальних звань та посад у митних органах, оскільки спеціальні звання надаються посадовим особам митних органів відповідно до займаних посад. Це рішення є продовженням логіки відновлення Митної служби України та її регалій і звань.

Відповідно до постанови посадовим особам митних органів можуть бути надані такі спеціальні звання:

1) дійсний державний радник митної служби;

2) державний радник митної служби I рангу;

3) державний радник митної служби II рангу;

4) державний радник митної служби III рангу;

5) радник митної служби I рангу;

6) радник митної служби II рангу;

7) радник митної служби III рангу;

8) інспектор митної служби I рангу;

9) інспектор митної служби II рангу;

10) інспектор митної служби III рангу;

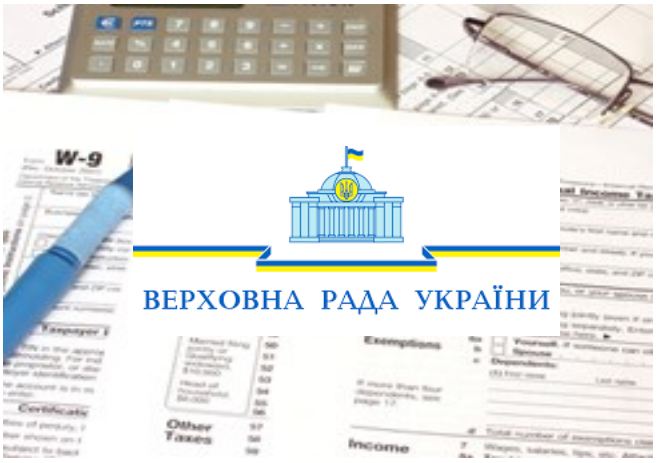
11) інспектор митної служби IV рангу;

12) молодший інспектор митної служби.

Спеціальні звання зберігаються за посадовими особами митних органів довічно і можуть бути скасовані тільки за вироком суду.

Джерело: https://bit.ly/3ifqFGi

У парламенті зареєстровано законопроєкт щодо контролю за правильністю визначення митної вартості товарів

Проєкт Закону України "Про внесення змін до Митного кодексу України (щодо порядку контролю правильності визначення митної вартості товарів)" реєстраційний № 3562 від 29 травня 2020 року

Дата оприлюднення: 29 травня 2020 року

Ініціатор: народні депутати України

Актуальність питання правильного визначення митної вартості ні в кого не викликає сумнівів. На думку українських імпортерів, проблема визначення митної вартості при митному оформленні вантажів в Україні є найголовнішою перешкодою для них при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності[1]. Значна кількість судових спорів, предметом яких є правильність визначення митної вартості, вказує на те, що цей інститут потребує суттєвого реформування за рахунок імплементації ефективних інструментів, які використовуються в економічно розвинутих країнах. Недосконаліть вітчизняних підходів до оцінки митної вартості товарів не дозволяє митницям використовувати в повній мірі загальновизнані міжнародні підходи, такі як: нові джерела цінової інформації, систему управління ризиками, взаємну адміністративну допомогу. Це, у свою чергу, призводить, з одного боку, до поширення схем мінімізації податків з боку імпортерів, а з іншого боку - до безпідставного завищенння митної вартості з боку митників. Актуальним це питання буде залишатися ще й тому, що наповнення державного бюджету України в значній частині здійснюється за рахунок сплати ввізного мита та податку на додану вартість при імпорті товарів в Україну. Отже, визначення митної вартості при імпорті впливає на обсяги відрахувань до державної скарбниці.

Проєктом уточнюються підстави, за яких митні органи матимуть право вимагати додаткові документи для визначення митної вартості імпортованого товару.

Відповідними змінами до Митного кодексу України пропонується, зокрема, встановити, що:

- якщо за результатами застосування системи управління ризиками буде встановлено ризик того, що декларантом або уповноваженою ним особою неправильно визначено митну вартість, вони на письмову вимогу митного органу зобов'язані будуть надати (за наявності) додаткові документи, визначені митним органом, виходячи з особливостей зовнішньоекономічної операції, із зазначенням митним органом їхнього вичерпного переліку;
- у разі якщо за результатами застосування системи управління ризиками буде встановлено ризик того, що існуючий взаємозв'язок між продавцем і покупцем вплинув на заявлену декларантом митну вартість, декларант або уповноважена ним особа на письмову вимогу митного органу зобов'язана подати додаткові документи;

При цьому, контроль правильності визначення митної вартості товарів буде здійснюватися митним органом із застосуванням системи управління ризиками, у т. ч. шляхом: порівняння рівня заявленої митної вартості товарів з: рівнем митної вартості ідентичних або подібних (аналогічних) товарів, митне оформлення яких уже здійснено; наявною у митного органу інформацією про рівень цін на такі товари або вартість прямих витрат на їх виробництво, у т.ч. сировини, матеріалів та/або комплектувальних виробів, які входять до складу товарів; наявною у митного органу інформацією, одержаною від інших державних органів, установ та організацій, уповноважених органів іноземних держав щодо автентичності документів, поданих митному органу для митного оформлення ідентичних або подібних (аналогічних) товарів тощо.

Мінфін заявив, що пропоновані зміни відповідають нормам Світової організації торгівлі. Водночас, серед підприємців та експертів є побоювання щодо того, що запропоновані норми розширюють можливості митників щодо вимагання додаткових документів при оформленні імпорту. З тексту незрозуміло, які документи можуть додатково вимагатися, не є чіткими критерії того, коли у митників виникає право вимагати додаткові документи в декларантів, також не визначено строки подання відповідної документації декларантами.

У цілому проєкт є потрібним, але потребує уточнень та доопрацювання.

Джерело: https://bit.ly/2NJLewM

Пропонується заборонити імпорт фуа-гра в Україну

Проєкт Закону "Про внесення змін до Закону України "Про зовнішньоекономічну діяльність" щодо заборони імпорту фуа-гра" реєстраційний № 3580 від 3 червня 2020 року

Дата оприлюднення: 3 червня 2020 року

Ініціатор: народні депутати України

Законопроєкт розроблений із метою заборони імпорту в Україну фуа-гра і пов'язаний з проєктом Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про захист тварин від жорстокого поводження" щодо вдосконалення захисту тварин під час годування" реєстр. № 2802 від 24 січня 2020 року.

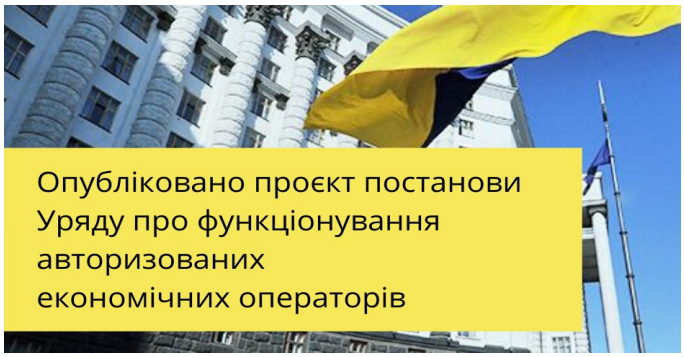
Фуа-гра - це продукт насильницького годування птахів задля збільшення їхньої печінки, і, на думку окремих учених, цей дорогий продукт містить потенційну небезпеку для людського здоров'я. Виробництво фуа-гра вже заборонено в окремих країнах ЄС, Ізраїлі, Туреччині, Індії, Великій Британії та інших країнах.

Ініціатори проєкту пропонують завершити процес заборони виробництва фуа-гра в Україні та заборонити імпорт до України цього делікатесу,

[1] *За даними звіту "Спрощення процедур торгівлі в Україні: оцінки та очікування бізнесу 2018/2019", підготовленого Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій у рамках проєкту «Діалог зі сприяння торгівлі», який реалізовувався за підтримки ЄС та МФ "Відродження"* http://tfdialogue.ier.com.ua/archives/2534.

тобто жирної гусячої або качиної печінки, яку штучно збільшено за рахунок насильного годування тварин. Це пропонується зробити шляхом внесення змін до частини першої статті 17 Закону України "Про зовнішньоекономічну діяльність", доповнивши її відповідним положенням.

Джерело: https://bit.ly/2Zq6Ljn

Опубліковано проєкт постанови Уряду про функціонування АЕО

Проєкт постанови Кабінету Міністрів України "Про деякі питання функціонування авторизованих економічних операторів"

Дата оприлюднення: 19 червня 2020 року

Ініціатор: Міністерство фінансів України

19 червня 2020 року Міністерство фінансів оприлюднило довгоочікуваний проєкт постанови Кабінету Міністрів України "Про деякі питання функціонування авторизованих економічних операторів".

Ухвалення постанови відкриє шлях до виконання відповідних вимог Митного кодексу України та дозволить затвердити документи, необхідні для початку процедур авторизації підприємств для отримання статусу авторизованих економічних операторів.

Проєкт постанови, серед іншого, передбачає затвердження: форми заяви підприємства про надання авторизації АЕО; форми анкети самооцінки підприємства; порядок проведення митними органами оцінки відповідності підприємства критеріям АЕО; порядок підтвердження кваліфікації працівника підприємства, відповідального за митні питання; нормативні значення розрахункових показників (коефіцієнтів) платоспроможності (фінансової стійкості) та ліквідності підприємства за даними річної (проміжної) фінансової звітності; форми звіту про результати оцінки дотримання підприємством умов відповідності критерію АЕО; форми висновку про відповідність (невідповідність) підприємства критеріям АЕО.

До 18 липня 2020 року Мінфін приймає зауваження та пропозиції до тексту проєкту постанови.

Джерело: https://bit.ly/2CQ9qLx

Опубліковано проєкт постанови Уряду про застосування митних декларацій окремих типів

Проєкт постанови Кабінету Міністрів України "Деякі питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій окремих типів"

Дата оприлюднення: 22 червня 2020 року

Ініціатор: Міністерство фінансів України

Міністерство фінансів оприлюднило проєкт постанови Кабінету Міністрів України щодо застосуванням митних декларацій окремих типів, що є однією зі складових впровадження режиму спільного транзиту в Україні.

Проєкт передбачає врегулювати питання оформлення і використання митних декларацій окремих типів, на підставі яких товари, що переміщуються під митним контролем між двома митними органами України або в межах зони діяльності одного митного органу, декларуються в режим спільного транзиту, порядок внесення змін до таких митних декларацій, їх відкликання та визнання недійсними, а також затвердження форми транзитного супровідного документа.

До 21 липня 2020 року Мінфін приймає зауваження та пропозиції до тексту постанови.

Джерело: https://bit.ly/2CQ9qLx

Уряд пропонує оновлений порядок співпраці декларантів та органів влади в рамках механізму "єдиного вікна"

Проєкт постанови Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку взаємодії між декларантами, їх представниками, іншими заінтересованими особами та митними органами, іншими державними органами, установами та організаціями, уповноваженими на здійснення дозвільних або контрольних функцій щодо переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, із використанням механізму "єдиного вікна" та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України"

Дата оприлюднення: 22 червня 2020 року

Ініціатор: Міністерство фінансів України

Проєкт постанови передбачає затвердження нового порядку взаємодії між декларантами, їхніми представниками, іншими заінтересованими особами та митними органами, іншими державними органами, установами та організаціями, уповноваженими на здійснення дозвільних або контрольних функцій щодо переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України з використанням механізму "єдиного вікна". На сьогодні ці питання врегульовані постановою Уряду від 25 червня 2016 року № 364, яку пропонується скасувати.

Зацікавлені сторони можуть надати свої пропозиції та зауваження до тексту акта до 21 липня 2020 року.

Проєкт постанови розроблено з метою виконання нововведень Митного кодексу України в частині функціонування механізму "єдиного вікна" на митниці.

Серед основних змін: розширення сфери застосування механізму "єдиного вікна"; скорочення кількості державних видів контролю; розділення державного "ветеринарно-санітарного контролю" на "ветеринарно-санітарний контроль" і "державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин"; поняття "державні види контролю" перейменовано на поняття "заходи офіційного контролю"; припинено повноваження митних органів щодо перевірки здійснення заходів офіційного контролю під час вивезення (експорту) товарів за межі митної території України. З огляду на зазначені зміни, було сформульовано нові механізми взаємодії органів влади та декларантів при використанні процедур "єдиного вікна" на митниці.

Джерело: https://bit.ly/31II1Wx

Опубліковано проєкт урядової постанови, спрямованої на імплементацію та запровадження режиму спільного транзиту та національної електронної транзитної системи в Україні

Проєкт постанови Кабінету Міністрів України "Про деякі питання надання дозволу на застосування спеціального транзитного спрощення"

Дата оприлюднення: 26 червня 2020 року

Ініціатор: Міністерство фінансів України

Міністерство фінансів оприлюднило черговий проєкт постанови, необхідний для імплементації та запровадження в Україні режиму спільного транзиту та національної електронної транзитної системи відповідно до вимог Закону України від 12.09.2019 № 78 "Про режим спільного транзиту та запровадження національної електронної транзитної системи".

Проєктом передбачається затвердити:

- форми заяви про надання дозволу на застосування спеціального транзитного спрощення;
- форми анкети самооцінки підприємства щодо відповідності умовам для надання дозволу на застосування спеціального транзитного спрощення;
- порядок проведення митними органами оцінки (повторної оцінки) відповідності підприємства умовам для надання дозволу на застосування спеціального транзитного спрощення;
- форми звіту про результати оцінки (повторної оцінки) дотримання підприємством умов для надання дозволу на застосування спеціального транзитного спрощення;
- форми висновку про відповідність (невідповідність) підприємства умовам для надання дозволу на застосування спеціального транзитного спрощення;
- форми дозволів на застосування спеціального транзитного спрощення.

Наведений проєкт взаємопов'язаний з постановою щодо імплементації інституту авторизованого економічного оператора й одночасно є складовою нормативної бази з приєднання України до національної електронної транзитної системи (NCTS). Це складний шлях, який після його подолання, дозволить спростити транзитні процедури і час на проходження вантажів як в Україні, так і для українських експортерів у країнах-учасницях NCTS. Також це дозволить обмінюватися інформацією про рух вантажів, які прямують в Україну в реальному часі.

До 25 липня 2020 року Мінфін приймає зауваження та пропозиції до тексту проєкту постанови.

Джерело: https://bit.ly/31II1Wx

Ротації митників на митних постах будуть проводитись за випадковим принципом

5 червня 2020 року в Міністерстві фінансів відбулося засідання колегії Державної митної служби за участі народних депутатів України і керівників територіальних органів Держмитслужби. Під час колегії було обговорено реалізацію завдань із наповнення держбюджету. На колегії було представлено двох новопризначених заступників голови Держмитслужби – Андрія Павловського та Владислава Суворова.

За результатами колегії, митниці доручено збільшити надходження від митних платежів до державного бюджету до 100% виконання плану. Серед іншого, доручено розробити механізм ротації митників на митних постах за випадковим (рандомним) принципом. Така практика має значно зменшити вплив людського фактору під час здійснення митних процедур та, відповідно, послабити корупційну складову роботи митних органів.

Джерело: https://bit.ly/2BWEYij

На засіданні Національної Ради реформ презентували та погодили концепцію реформування митниці

Під час засідання Національної ради реформ, яке відбулося 30 червня 2020 року під головуванням Президента України Володимира Зеленського, було обговорено першочергові законопроєкти щодо реформування галузей економіки, які будуть доопрацьовані Кабінетом Міністрів і Верховною Радою. Серед іншого, було представлено концепцію реформування митниці. Було наголошено на тому, що митниця має відійти від бюрократичних процедур і стати зручним сервісом для бізнесу.

Серед основних кроків анонсовано створення мережі "відкритих митних просторів", які сприятимуть підвищенню зарплат митників, модернізації інфраструктури митниць, заявлено про автоматизацію та діджиталізацію митної системи. Голова Виконавчого комітету реформ Міхеіл Саакашвілі заявив, що "Головною концепцією відкритого митного простору є те, що ми відходимо від класичного штампу й перетворюємо це на платний сервіс". Водночас, залишається незрозумілим механізм їх функціонування.

Основні запропоновані кроки реформи:

- уніфікація митних ставок;
- посилення відповідальності за контрабанду шляхом криміналізації таких діянь;
- впровадження відкритого митного простору;
- підвищення зарплат митників;
- модернізація інфраструктури митниць;
- автоматизація та діджиталізація митної системи;
- спрощення ввезення б/у автомобілів;
- спрощення процедур та зменшення ролі митних брокерів;
- впровадження автоматизації при ввезенні поштових відправлень;
- призначення головою Митної служби одного із заступників Міністра фінансів.

Крім загальних повідомлень, на сьогодні відсутні конкретні механізми реалізації відповідних реформ. Також незрозумілою залишається координація відповідних дій з урядом, оскільки в останнього також затверджено план заходів із реформування митних органів.

Джерело: https://bit.ly/38nPICF

“Моніторинг сприяння торгівлі в Україні” є продовженням випусків Щомісячного моніторингу сприяння торгівлі в Україні, який готувався Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій у рамках проекту “Діалог зі сприяння торгівлі”, за фінансової підтримки Європейського Союзу та співфінансування Міжнародного фонду “Відродження”.

Запропонований інформаційний бюлетень є продовженням попереднього і публікується в рамках проєкту **“Підтримка громадської Ініціативи “За чесну та прозору митницю”**, який реалізується за підтримки Європейського союзу та Міжнародного фонду “Відродження” та є моніторингом реалізації митної реформи та заходів зі сприяння міжнародній торгівлі.

Публікація складається з трьох частин:

- нормативно-правові акти, що набрали чинності
- проекти нормативно-правових актів
- новини

Ми розуміємо, що малому та середньому бізнесу не вистачає часу на проведення аналізу нового законодавства або можливих нормативних новацій. Також, значна кількість таких актів складна для розуміння пересічної людини. “Моніторинг сприяння торгівлі в Україні” покликаний привернути увагу до цікавих подій, нововведень законодавства України, що стосуються сфери спрощення процедур торгівлі і можуть безпосередньо впливати на суб’єкти зовнішньоекономічної діяльності. Також у цих публікаціях ми будемо робити аналіз проектів нормативних актів із цієї тематики.

Інститут економічних досліджень та політичних консультацій (ІЕД) - міжнародно визнаний незалежний український аналітичний центр, заснований у 1999 році.

ІЕД займається аналізом проблем економічного розвитку, міжнародної торгівлі та ділового клімату (зокрема в секторі МСП), бере участь у розробці документів політики національного та регіонального рівня.

ІЕД регулярно випускає власний макроекономічний прогноз для України та бере участь у розробці консенсус-прогнозу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.

Команда соціологів ІЕД проводить регулярні опитування підприємств та експертів із метою оцінки ділового клімату та очікувань українського бізнесу. ІЕД успішно поєднує свою аналітичну діяльність з адвокацією змін та участю в громадському житті України. ІЕД співпрацює з центральними та місцевими органами влади, вітчизняними та закордонними аналітичними центрами, організаціями громадянського суспільства.

Робота ІЕД фінансується за рахунок грантів, благодійних внесків та коштів технічної допомоги.

Застереження

Моніторинг сприяння торгівлі в Україні підготовлений ІЕД і має виключно інформаційний характер. Хоча ми доклали щонайбільших зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-якої частини цієї публікації. У разі використання обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.

Матеріал відображає позицію авторів і не обов’язково збігається з позицією Європейського Союзу, Міжнародного фонду “Відродження” та (або) Інституту економічних досліджень та політичних консультацій.